

Δεν έχει κανένα πρόβλημα να... επαναλάβει τον εαυτό του αφού πλέον θεωρεί πως δεν υπάρχει ανταγωνισμός ώστε να παρακινηθεί να κάνει κάτι καινούργιο. Σ' έναν δικό του χώρο εφέτος, στο Μεταξουργείο, θα υποδεχθεί το 2000 επιστρέφοντας στη μουσική του εφηβεία και ανεβάζοντας τα *Μικροαστικά*

του Δημήτρη Ρηγίουλου
φωτογραφίες Μάνος Χατζηκωνσταντής

Λ Ο Υ Κ Ι Α Ν Ο Σ
Κ Η Λ Α Η Δ Ο Ν Η Σ

ημερομηνίες
που δεν εληξάν

Τίποτε, τίποτε δεν τον σταματά. Αυτό όμως δεν είναι έκπληξη. Ο Λουκιανός Κηλαηδόνης έκανε πάντοτε αυτό που ήθελε. Τώρα που έβαλε και κεραμίδι πάνω απ' το κεφάλι του – απέκτησαν μαζί με τη γυναίκα του, την Άννα Βαγενά, τον δικό τους χώρο, στο Μεταξουργείο – ποιος μπορεί να του βάλει φρένο; Η παρατεταμένη εφηβεία του καουμπόη της ελληνικής μουσικής παίρνει κι άλλη... παράταση.

Ο ίδιος το διασκεδάει, επιστρέφει διαρκώς σ' αυτά που κάνει κέφι, δεν μοιάζει να πολυβασανίζεται από εσωτερικές ανησυχίες και σιγοτραγουδάει «Σ' όποιον αρέσουμε, για τους άλλους δεν θα μπορέσουμε». Τον συναντήσαμε λίγο πριν από μια πρόβα των *Μικροαστικών* του Γιάννη Νεγρεπόντη, της παραγωγής που, καλώς εχόντων των πραγμάτων, τώρα τον Οκτώβριο θα εγκαινιάσει τον καινούργιο πολυχώρο της Αθήνας. Τα *Μικροαστικά*, (σε μουσική Λουκιανού Κηλαηδόνη, Βεβαίως) που σφράγισαν μιν ολόκληρη γενιά, αυτήν που σήμερα συμβατικά ονομάζουμε «γενιά του Πολυτεχνείου», μας δίνουν την αφορμή για μια κουβέντα μαζί του περί παντός. Αυτή την εποχή όμως καταπνέεται και με κάτι άλλο: κατά πάσα πιθανότητα (ή μήπως βεβαιότητα;) θα είναι ο οικοδεσπότης του μεγαλύτερου πάρτι που έγινε ποτέ στην Αθήνα. Μιλάμε φυσικά για το βράδυ της 31ης Δεκεμβρίου 1999.

Εκτός από τραγουδοποιός, είστε και επιχειρηματίας πλέον, κύριε Κηλαηδόνη;

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ ΚΗΛΑΗΔΟΝΗΣ: Δεν το βλέπω καθόλου έτσι, δεν με απασχολεί καθόλου από οικονομική άποψη, αν θα βγάλουμε ή δεν θα βγάλουμε λεφτά. Είχα ήδη έναν δικό μου χώρο στην πλατεία Μαβίλη, το πρώην Texas, που ήταν κάτι παρεμφερές και μπορούσα να κάνω το κέφι μου. Τώρα είναι πάλι η ίδια αίσθηση: ότι έχω έναν χώρο που μπορώ να κάνω διάφορα πράγματα, να δοκιμάζω, να καλώ τους φίλους μου. Σίγουρα δεν το επείχε για να είμαι μόνος μου. Δεν έχω παρόμοιο από τις συνεργασίες με τους ανθρώπους του χώρου. Εξάλλου υπάρχει πλέον σήμερα μια νέα τάξη αφεντικών οι οποίοι είναι σαν κι εμάς. Καταλαβαίνουν. Δεν σου λένε «άσ' το αυτό, βάλε καμιά γυναίκα, για να πετάνε λουλούδια». Το πρόβλημά μου σ' αυτά που κάνω και σ' αυτά που σκέφτομαι είναι πως κοστίζουν λίγο ακριβά. Σ' αυτά σκοτώνομαι με την Άννα και μ' αυτά θα σκοτωθώ και τώρα.

Πάντως, το πώς «βρίσκεστε» με την κυρία Βαγενά είναι ένα παράδοξο αν δει κανείς την πορεία του ενός και την πορεία του άλλου.

Λ.Κ.: Με την Άννα έχουμε βρεθεί σε δυο-τρεις δουλειές. Έκανα μουσικές για το Θεσσαλικό Θέατρο, όταν ήταν εκεί. Αργότερα στο Αχ, *πατρίδα μου γλυκιά* ήταν η αφηγήτρια. Πριν δυο-τρία χρόνια δουλέψαμε μαζί στο Περόκέ, στα *Καλύτερά μας χρόνια*. Ξέρουμε πόσο μας «παίρνει» να είμαστε μαζί, κανείς δεν προσπαθεί να τσαλαβουτάει στον χώρο του άλλου. Όταν μπορεί να είναι χρήσιμη καλλιτεχνικά σε μια δική μου δουλειά κι όταν μπορώ εγώ να είμαι χρήσιμος σ' εκείνη, ο ένας θα βοηθάει τον άλλο. Έτσι, ο καινούργιος χώρος ανήκει και στους δύο αλλά και στον καθένα ξεχωριστά. Στα *Μικροαστικά* δεν ανακατεύεται,

όπως δεν ανακατεύομαι κι εγώ στον *Γάμο* ή στην *Αγγέλα Παπάζογλου* που θ' ανεβάσει.

Αρχίζετε, λοιπόν με τα Μικροαστικά...

Λ.Κ.: Πάντοτε έλεγα πως ήθελα να κάνω μια δουλειά κλειστού χώρου με τα *Μικροαστικά*, επιλέγοντας πρόζες που θυμίζουν από την πρώτη παράσταση. Είναι μια δουλειά για την οποία αισθάνομαι υπερήφανος και πολύ τυχερός που μου έπεσαν τότε στα χέρια τόσο καλοί στίχοι. Βρήκα έξι καλούς νέους ηθοποιούς και φτιάξαμε μια μικρή ομάδα. Η παράσταση είναι ένας συνδυασμός μουσικής και θεάτρου, το ένα νούμερο πάει σ' ένα τραγούδι και το ένα τραγούδι πάει σ' ένα νούμερο.

Τα τραγούδια τους έχουν συνδεθεί με τη χούντα και τη μεταπολίτευση, θα τα... σηκώσει το 2000 παρά πέντε;

Λ.Κ.: Ναι, αυτή είναι όντως μια πολύ σημαντική παράμετρος των *Μικροαστικών*. Ο κόσμος τα συνέδεσε με τη δικτατορία, ως ένα είδος αντίδρασης στο καθεστώς. Πιστεύω όμως –μου το λένε και τα παιδιά, οι ηθοποιοί, που δεν έζησαν εκείνα τα χρόνια– ότι αυτά τα πραγματικά αντέχουν πολύ και σήμερα. Ο Γιάννης Νεγρεπόντης έλεγε ότι τα *Μικροαστικά* δεν είναι πολιτικός δίσκος, πήρε τον χαρακτήρα του πολιτικού δίσκου είναι κοινωνικά τραγούδια και ως τέτοια αντέχουν. Πολιτικός δίσκος ήταν αυτός που κάναμε αργότερα και ο οποίος δεν είχε την ίδια απήχηση, τα *Απλά Μαθήματα Πολιτικής Οικονομίας*. Είναι σαν τις μικρές γλυκόπικρες ιστοριούλες του Τσέχοφ. Είναι ανθρώπινες καταστάσεις. Και έχουν αίμα. Είναι περισσότερο μια πολύ διεισδυτική ματιά που δεν αλλοιώθηκε από τον χρόνο.

Δεν σας ενοχλεί ότι πολλοί θα σκεφθούν πως ο Κηλαηδόνης κάνει τα ίδια και τα ίδια; Πώς είναι ένας μονομανής καλλιτέχνης ο οποίος καταπνέεται όλη την ώρα με τους καουμπόηδες, την Αμερική, την εφηβεία του...

Λ.Κ.: Αν με ρωτάτε για τον Λουκιανό Κηλαηδόνη και τις μανιές του, θα σας πω: καλά κάνει ο άνθρωπος. Αυτός είναι ο Λουκιανός! Τι να κάνει δηλαδή; Τραγουδίες; Και ο Φελίνι την ίδια ταινία έκανε πάντα, αλλά... Τι θέλω να πω; Αν με βάλεις σε μια αίθουσα προβολής να δω μια ταινία που δεν ξέρω ποια είναι, και είναι Φελίνι, θα το καταλάβω, θα πω «αυτό είναι Φελίνι». Δεν κάνει κάτι για να μη μοιάζει με τις προηγούμενες του. Είναι όμως η γλώσσα του την οποία εξελίσσει. Κι εγώ, αυτά ξέρω, αυτά τραγουδάω. Μεγάλωσα με ένα κράμα ετερόκλητων ακουσμάτων, τα οποία κατά καιρούς είναι αναγνωρίσιμα μέσα στη δουλειά μου: βαλσάκια, ελαφρά, καντάδες, τζαζ, μπλουζ. Τι να κάνω δηλαδή; Να σας γράψω κάτι στονάλ που να μην το πιστεύει κανείς πως είναι του Λουκιανού; Η συνεργασία με τους Preservation Hall είναι μια προέκταση αυτού που υπήρξε 20 χρόνια πριν στη Media Luz. Έχω λοιπόν πέντε πράγματα με τα οποία μου αρέσει να παίζω. Αυτά ξέρω. Ας πει ο κόσμος τα δικά του, ας ακούσει τους άλλους που κάνουν τα άλλα. Εγώ έχω πέντε χιλιάδες που έρχονται στον Λυκαβηττό, δεν έχω εξήντα, και μου φτάνουν. Είμαστε μια παρέα που καταλαβαίνομαστε και μεγαλώνουμε μαζί.

Να υποθέσω ότι δεν σας ενδιαφέρει ο σημερινός εικοσάρης ή εικοσιπεντάρης;

Λ.Κ.: Με ενδιαφέρει, αλλά ξέρω ότι δεν μπορώ να τον έχω. Κακά τα ψέματα, όταν γράφω ένα τραγούδι, αυτός που θα καταλάβει 100%

τι εννοώ είναι ένας άνθρωπος της γενιάς μου. Οι άλλοι θα πάρουν σίγουρα κάτι λιγότερο. Θα φανταστούν κάτι άλλο, θα μπερδέψουν ενδεχομένως κάποια πράγματα. Δεν έχω τίποτε με τους νέους ανθρώπους, αλλά οι πιτσιρικάδες μιλάνε μια άλλη γλώσσα, ντύνονται αλλιώς, ζουν αλλιώς. Σ' αυτούς μπορεί ξαφνικά να τους αρέσει το *Στα κορίτσια λέμε ναι* ή το *Τα 'φτιαξε η Μαίρη με τον Πάρη* κτλ., και να λένε «ρε, αυτός είναι δικός μας», αλλά τα πιο δικά μου τραγούδια, τα πιο «εσωτερικά», να το πω έτσι, δεν θα τα μυριστούν. Τι να κάνουμε, ανήκουν σε συγκεκριμένη γενιά. Εγώ ψέματα δεν μπορώ να πω.

Αν γράφατε τώρα ένα καινούργιο τραγούδι, τι θα ήταν; μπαλάντα; σκληρό ροκ;

Λ.Κ.: Ένα μπλουζ, ένα καταραμένο μαύρο, ένα τραγούδι α λα Τομ Γουέιτς. Ένα πολύ μαύρο τραγούδι. Και επειδή δεν θέλω να βγάλω τη μαυρίλα που κουβαλώ μέσα μου, λέω «άσ' το καλύτερα, ρίξε μπροστά τους καουμπόηδες». Θα μπορούσα πολύ εύκολα να κάνω έναν θανατερό δίσκο, αλλά, ξέρετε, είμαι ένα παράλογο αισιόδοξο άτομο. Δεν την μπορώ την γκρίνια, δεν την μπορώ την κλάψα.

Και αν σας ζητούσα τη γνώμη σας για την ελληνική μουσική στο τέλος του αιώνα, ποια θα ήταν;

Λ.Κ.: Χάλια! Δηλαδή χειρότερα δεν γίνεται!

Και όμως υπάρχει μια διαφορετική αίσθηση, ότι δηλαδή τα πράγματα δεν πάνε και τόσο άσχημα.

Λ.Κ.: Φαντάζομαι από αυτούς που...

ακούνε «Μελωδία». Δεν είναι ότι έχουμε πάσει πάτο, είναι αυτό που έχει πει ο Κουροσάβα: «Μη λете ότι έχουμε πάσει πάτο γιατί και ο πάτος έχει τα πάνω του και τα κάτω του». Νομίζω λοιπόν ότι είμαστε στα κάτω του πάτου, πιο κάτω δεν γίνεται. Γιατί το λεω αυτό το πράγμα; Πιστεύω ότι έχει διαμορφωθεί ένα καινούργιο κοινό και υπάρχουν σήμερα κάποιοι καινούργιοι δημιουργοί που έχουν μικρύνει την απόσταση: μέτριοι μουσικοί με ένα μέτριο κοινό. Δεν είναι το κοινό που είχε ο Χατζιδάκις και τον έβλεπε εκεί πάνω. Ο κόσμος έφερε τους δημιουργούς στα μέτρα του. Μέτρια τραγούδια για μέτριους ακροατές που είναι ευχαριστημένοι και διασκεδάζουν κατ' αυτόν τον τρόπο. Επίσης δεν συμφωνώ με όλον αυτό τον ανατολίτικο ήχο που μπαίνει πια σε όλα. Δεν μιλώ μόνο για τα τσιφτετέλια ή για τα ντισκοοιγυπτικά, αλλά για τη νεότερη γενιά δημιουργών. Ανοίξτε ραδιόφωνο και θα καταλάβετε τι σας λέω. Πάρα πολλή Αίγυπτος, Συρία, Τουρκία...

Είναι δυνατόν μια ολόκληρη εποχή να μην έχει να επιδείξει κάτι αξιόλογο;

Λ.Κ.: Πώς δεν είναι! Υπάρχουν «σκοτεινές» περιόδους της Ιστορίας όπου γίνονται σαχλαμάρες. Τι γινόταν μουσικά το 1280; Ούτως ή άλλως βρισκόμαστε σε μια μεταβατική εποχή η οποία νομίζω ότι δεν θα αφήσει και πολλά πίσω της. Σε λίγα χρόνια θα έχει προχωρήσει η ιστορία με το Internet, θα αλλάξει το τοπίο και τότε θα γραφτούν και πάλι καλά τραγούδια. Δεν πιστεύω δηλαδή ότι ύστερα από 50 χρόνια θα γυρίζει ο κόσμος και θα λεί: «Τι ωραία μουσική που έγραφαν τη δεκαετία του '80 στην Ελλάδα».

Σε ένα τέτοιο τοπίο η πρόταση του Λουκιανού Κηλαηδόνη είναι «επιστροφή στις παλιές, καλές εποχές που έφυγαν»;

Λ.Κ.: Να σας πω κάτι; Δεν βρίσκω το νόημα να κάνω κάτι καινούργιο. Όταν το έκανα, είχα αντίπαλο. Τώρα δεν έχω. Ξέρετε, με καλό παίκτη παίζεις καλύτερο μπλιάρδο. Αν παίζεις με τον άσχετο, δεν παίζεις καλά. Τώρα υπάρχουν απλώς άνθρωποι που κάνουν μια άλλη δουλειά και εγώ που κάνω επίσης μια άλλη δουλειά.

Στη Βουλιαγμένη, ωστόσο, για τη διεκδίκηση των Ολυμπιακών του 2004, πήγατε. Και έγινε το «Πάρτι Νο. 2» που δεν άφησε και τις καλύτερες εντυπώσεις...

Λ.Κ.: Δεν έχω κανένα πρόβλημα να σας το πω: η Βουλιαγμένη έγινε για δεύτερη φορά μόνο και μόνο για τα φράγκα. Αυτό και τίποτε άλλο. ♦

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ Κ Η Λ Α Η Δ Ο Ν Η Σ

Δεν βρίσκω το νόημα να κάνω κάτι καινούργιο. Όταν το

Ο κόσμος έφερε τους δημιουργούς στα μέτρα του.

Η Βουλιαγμένη έγινε για δεύτερη φορά μόνο και μόνο

έκανα, είχα αντίπαλο. Τώρα δεν έχω

Μέτρια τραγούδια για μέτριους ακροατές

για τα φράγκα. Αυτό και τίποτε άλλο